

برگزاری شبیه‌خوانی «شبیهِ نور» در خانه هنرمندان

«شبیهِ نور» عنوان ویژه برنامه مجلس شبیه‌خوانی است که از امروز در محوطه خانه هنرمندان برگزار می‌شود. مجلس شبیه‌خوانی «شبیهِ نور» توسط کانون تعزیه «منهاج» با مشارکت خانه نمایش سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران، تماشاخانه ایران شهر و خانه هنرمندان ایران، از امروز شنبه ششم تا دهم تیر ماه جاری هر شب ساعت ۲۰ در محوطه خانه هنرمندان ایران برگزار خواهد شد.

مجلس تعزیه شبیه‌خوانی «شبیهِ نور» به ترتیب شهادت جناب حر، شهادت حضرت علی اکبر (ع)، شاه چراغ، شهادت طفلان مسلم و شهادت حضرت عباس (ع) خواهند بود.

علاقه‌مندان برای حضور در این مراسم می‌توانند در تاریخ‌های یاد شده به خانه هنرمندان ایران مراجعه کنند.

مه‌

«نعل و عرش» حسن روح‌الامین منتشر شد

حسن روح‌الامین که هر سال در ماه محرم، اثر عاشورایی جدید خلق می‌کند، امسال نیز ۲ اثر ترسیم کرده است که اولی را شام تاسوعا با موضوع شهادت حضرت ابوالفضل (ع) و دومی را شام عاشورا با موضوع شهادت حضرت سیدالشهداء (ع) منتشر کرد.

روح‌الامین درباره این تابلوها گفت: محرم امسال، به کرم مرتضی علی علیه‌السلام، ۲ تابلو نقاشی با عناوین «آهن و مهتاب» با موضوع شهادت حضرت ابوالفضل (ع) و «عرش زیر پا» با موضوع گودال قتلگاه، تقدیم پیشگاه امام زمان (عج) و شیعیان ایشان کردم و به دلیل رونمایی این ۲ اثر در کربلائی معنی ارائه به مخاطبان با یک روز تأخیر انجام شد.

صباخیر

گفت‌وگوی صبا با داوود فتحعلی‌بیگی، پژوهشگر و فعال حوزه نمایش‌های آیینی و سنتی

تعزیه، یک هنر نمایشی ماندگار است

اما به علت جاذبه‌هایی که داشت، که یک بخش اعتقادی بوده و یک بخش جاذبه‌های هنری بوده، ماندگار شده است.» او درباره نگاه صرفاً مذهبی به تعزیه توضیح داد: «بعضی‌ها تعزیه را فقط یک مراسم مذهبی می‌بینند، اما تعزیه آیینی است که جلوه‌های نمایشی دارد. در واقع آن بخشی که مربوط به فرهنگ عاشورا است هم آیینی است و هم نمایشی، اما از یک مقطعی به بعد قصصی هست که ویژگی‌های آیینی ندارد؛ داستان یوسف و زلیخا دیگر ویژگی‌های آیینی ندارد، اما این‌ها در قالب آثار شبیه‌خوانی نسخه‌شان نوشته شده و قابل اجراست.»

فتحعلی‌بیگی درباره اینکه کارگردانان جوان برای پرداختن به موضوع عاشورا باید به تاریخ نگاه کنند یا دغدغه‌های انسان امروز، گفت: «نمایش آیینی مبتنی بر قرارداد است. هر کارگردانی هم بخواهد نمایش آیینی کار کند، باید آن قراردادها را بلد باشد و بر اساس آن قراردادها کار کند.»

او ادامه داد: «برعکس در نمایش معاصر یا نمایش به شیوه اروپایی که دستش باز است و می‌تواند هر کاری انجام دهد، ولی در اجرای نمایش شبیه‌خوانی قرارداد و قاعده‌هایی وجود دارد که باید در اجرا رعایت شود و الا شکل نمی‌گیرد.» این پژوهشگر نمایش‌های سنتی درباره دلیل کم‌رنگ بودن حضور تعزیه در جریان اصلی تئاتر ایران گفت: «این را باید از چند جهت نگاه کنید و پیگیر شوید. یکی اینکه چرا دانشکده‌های تئاتر این مقوله را به رسمیت نمی‌شناسند و رشته‌ای به نام نمایش‌های ایرانی تا حالا راه‌اندازی نشده است. یک بخش هم این است که جامعه به ظاهر روشنفکری بیشتر به عنوان یک هنر عوام به تعزیه نگاه کرده است، به همین علت بهایی‌ها بهش نداده است.» فتحعلی‌بیگی در پایان درباره مسیر جوانانی که می‌خواهند در این حوزه فعالیت کنند، تأکید کرد: «جوانانی که نسبت به فرهنگ و هنر ایرانی علاقه دارند و می‌خواهند نمایش ایرانی کار کنند، باید این چند تا شکل باقیمانده از نمایش ایرانی را خوب بشناسند؛ نقالی را خوب بشناسند، آداب نگارش و اجرایش را بدانند، تخت حوضی و تعزیه را خوب بشناسند. وقتی گونه‌های نمایش ایرانی را شناخت، حالا می‌رسد به آثار آقای بیضایی که از این ساختارها الگو گرفته است و متون جدیدی خلق کرده است. بعد از آن می‌رسیم به اینکه مطالعه کند و بداند چگونه می‌شود از سنت‌های نمایشی ایرانی برای تئاتر امروز استفاده کرد. این راهی است که زنده‌یاد بهرام بیضایی رفته است.»

ناصر اریاب - تعزیه و نمایش‌های آیینی سنتی، قرن‌ها بخشی از فرهنگ نمایشی ایران را شکل داده‌اند؛ آثاری که با وجود تغییرات اجتماعی و محدودیت‌هایی که در دوره‌های مختلف تجربه کرده‌اند، همچنان به حیات خود ادامه داده‌اند. داوود فتحعلی‌بیگی، پژوهشگر و فعال حوزه نمایش‌های آیینی و سنتی، در گفت‌وگو با صبا معتقد است ماندگاری تعزیه تنها به دلیل وجه مذهبی آن نیست، بلکه جذابیت‌های هنری و ویژگی‌های نمایشی آن نیز در استمرار این هنر نقش داشته است.

فتحعلی‌بیگی درباره جایگاه نمایش‌های آیینی سنتی در تاریخ تئاتر ایران گفت: «علت زنده بودن آن، جذاب بودنش است. با وجود اینکه بعد از قاجار، حکومت‌ها سعی کردند جلوی تعزیه را بگیرند یا مثلاً کم‌رنگش کنند،

صباخیر

کنسرت‌ها تا پایان ماه صفر تعطیل شدند؟

هر سال با فرا رسیدن ایام سوگواری محرم و صفر، برگزاری کنسرت‌ها از روال معمول خارج می‌شود و بسیاری از هنرمندان موسیقی دست کم در این دو ماه، اجراهای خود را متوقف می‌کنند.

البته بررسی‌ها نشان می‌دهد جریان موسیقی به‌طور کامل در این مناسبت‌ها تعطیل نمی‌شود؛ دست کم در دو سال اخیر، بنیاد رودکی ویژه برنامه‌های موسیقایی را در مدت

این دو ماه برگزار کرده است. سوای بنیاد رودکی، بعضاً شهرداری نیز در مناطق مختلف تهران به برگزاری اجراهای موسیقی متناسب با ایام سوگواری پرداخته است، که برگزاری رویدادهای مناسبی در پارک آب و آتش در سال ۱۴۰۲ از آن جمله بوده است. پنجشنبه گذشته ۵ تیر ماه جاری نیز حسام‌الدین سراج در رویداد شب اول باغ فردوس که با حضور هنرمندان و ورزشکاران برگزار شد، به اجرای موسیقی پرداخت. در حال حاضر بنیاد رودکی و یا شهرداری‌ها هنوز برنامه‌های مناسبی دیگری را برای ماه‌های محرم و صفر اعلام نکرده‌اند.

ایستنا

روایت عشق از تهران تا کربلا

نمایش آیینی «روایت عشق» به نویسندگی و کارگردانی رضا تقی‌نژاد، با مشارکت مرکز هنرهای نمایشی سوره با موضوع قیام و شهادت سالار شهیدان در ایام محرم در شهرهای مختلف ایران اجرا و پس از آن اجرای خود را در کشور عراق و شهر کربلا ادامه می‌دهد.

«روایت عشق» پروژه نمایش میدانی بزرگی است که در آن بیش از ۵۰ بازیگر به ایفای نقش پرداخته و ۸ روایت از واقعه کربلا روایت می‌شود.

نمایش «روایت عشق» کاری از گروه فرهنگی، هنری و مذهبی «تئاتر خاک» است که از ۲ تا ۴ تیر در شهریار، ۴ تیر (ظهر عاشورا) در جنت آباد، ۴ تا ۷ تیر در محلات، ۸ تا ۱۳ تیر در اصفهان، ۱۴ تا ۱۸ تیر در میبد یزد، ۲۸ تیر در استاد معین میزبان مخاطبان می‌شود و پس از آن برای ادامه اجرا خود راهی کشور عراق و شهر کربلا می‌شود.

در کنار این برنامه‌ها، تعزیه خوانی در شهرها و روستاهای سراسر کشور برقرار بوده است.

مه‌

آغاز دومین دوره «ایرانی خوانی» با حضور هنرمندان نابینا

فصل دوم ویژه برنامه «ایرانی خوانی» تماشاخانه سنگلج روز سه شنبه ۹ تیر با خوانش نمایشنامه «شب واقعه» به نویسندگی محمد عارف، کارگردانی سایه همایی و خوانش هنرمندان نابینا و کم بینا آغاز می‌شود.

این نمایشنامه که محمد عارف آن را در سال ۱۳۷۹ نوشته به سرنویشت خولی پس از بازگشت از کربلا می‌پردازد.

«شب واقعه» کاری از گروه تئاتر آرشک به سرپرستی مجتبی گهرخای است و حسین رجب‌فردی (نقش خولی)، مریم قاسمی اقدم (نقش غزاله)، مینا دهقانی (نقش حلیمه) به عنوان خوانشگر و سایه همایی نیز شرح صحنه را خواهد خواند. نمایشنامه خوانی «شب واقعه» با همراهی نوازندگان سعید یوسفی و حمیدرضا فلاح نژاد اجرا می‌شود.

دومین دور ایرانی خوانی سنگلج با حضور پنج نمایشنامه به قلم پنج نمایشنامه نویس از نسل‌های مختلف تئاتری طراحی شده است. ایرانی خوانی سنگلج سه‌شنبه هر هفته ساعت ۱۷ در کافه تئاتر و سالن انتظار تماشاخانه سنگلج برگزار و حضور برای عموم علاقه‌مندان آزاد و رایگان است.

صباخیر